

Dosarul nr.3ra-479/22
2-19086657-01-3ra-16042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: G.Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Gr. Dașchevici, Gh.Mîra, A.Bostan)

DECIZIE

18 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând în ședință publică recursul depus de Serviciul Vamal,
în cauza de contencios administrativ, la acțiunea în obligare depusă de
Societatea cu Răspundere Limitată „Almavis” împotriva Serviciului Vamal și a
Biroului Vamal Centru privind constatarea netemeinicii refuzului și obligarea
emiterii actului administrativ individual favorabil,
împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care
apelul depus de Biroul Vamal Centru a fost respins și a fost menținută hotărârea din
12 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La data de 9 februarie 2021 SRL „Almavis” a depus în Judecătoria Chișinău,
sediul Rîșcani acțiune împotriva Serviciului Vamal și a Biroului Vamal Centru
privind constatarea netemeinicii refuzului și obligarea emiterii actului administrativ
individual favorabil.

În motivarea acestei acțiuni SRL „Almavis” a invocat că pe data de 9
decembrie 2020, 10 decembrie 2020 și 13 decembrie 2020, a introdus la postul
vamal intern „Căușeni” mărfuri – produse din tutun ale mărcii „Business Club”, în
patru unități de transport, și anume: DAF xxxx, numărul de cutii de carton cu țigări
1115; MAN xxxx, numărul de cutii de carton cu țigări 1 310; RENAULT, xxxx,
numărul de cutii de carton cu țigări 843 și RENAULT xxxx, numărul de cutii de
carton cu țigări 1 638.

A indicat, că în acest sens, au fost depuse spre executare declarațiile de import
nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr.
2150114460 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020,
mărfurile fiind însoțite cu documentele necesare pentru vămuirea lor în regim
declarant.

A arătat, că la momentul introducerii mărfurilor la postul vamal intern „Căușeni”, societatea reclamantă era titularul licenței seria A MMII nr. 002526 din 14 august 2019, eliberată de Agenția Servicii Publice pentru genul de activitate „importul produselor din tutun”.

Cu toate acestea, din motive neclare, fără a ține cont de faptul că reclamanta a respectat cerințele stabilite de legislația vamală a Republicii Moldova în vigoare, autoritatea vamală nu a finalizat în termen prescris vămuirea mărfurilor importate de reclamantă până la retragerea licenței.

Astfel, pe data de 23 decembrie 2020, inspectorul postului vamal intern Căușeni a înmănat reprezentantului declarantului SRL „Dectrans-Broker” notificare scrisă privind imposibilitatea validării declarațiilor vamale de import, însă, notificarea respectivă nu conținea numele destinatarului documentului, numărul.

Inspectorul vamal a adus la cunoștință prin notificarea respectivă că, licența eliberată SRL „Almavis” pentru genul de activitate „importul produselor din tutun”, a fost retrasă pe data de 21 decembrie 2020, ceea ce duce la imposibilitatea validării declarațiilor vamale de import depuse recent, în plus, fiind invocat că, reclamanta este obligată să depună, cel târziu a doua zi lucrătoare imediat următoarei zile în care a primit refuzul în validare, o altă declarație vamală, înlăturând neajunsurile depistate, sau să plaseze mărfurile și mijloacele de transport sub o altă destinație vamală.

Ulterior, la 28 decembrie 2020, ca răspuns la cererea prealabilă a reclamantei, Biroul Vamal Centru a înaintat scrisoarea din 16755, prin care a notificat compania reclamantă despre imposibilitatea validării declarațiilor vamale de import, din motivul că, licența SRL „Almavis” pentru importul produselor din tutun a fost retrasă pe 21 decembrie 2020.

În opinia sa, inacțiunile inspectorilor Postului Vamal Căușeni sunt neîntemeiate și ilegale, întrucât, mijloacele de transport cu marfă au intrat pe teritoriul Republicii Moldova până la retragerea licenței de import a produselor din tutun, iar declarațiile vamale au fost depuse în momentul când licența era valabilă din punct de vedere juridic, astfel organul vamal avea obligația de a finaliza vămuirea mărfurilor în regimul declarat de reclamantă înainte de retragerea licenței.

În scopul soluționării litigiului, societatea reclamantă a depus cerere prealabilă la Serviciul Vamal, cu argumentele sale pentru realizarea validării declarațiilor vamale de import depuse înainte de retragerea licenței.

Prin răspunsul Serviciului Vamal nr. 28/11-661 din 20 ianuarie 2021, cererile prealabile au fost respinse.

Potrivit reclamantei, inacțiunile organului vamal, manifestate prin neexecutarea vămuirii mărfurilor importate sunt ilegale.

Astfel, în răspunsul din 20 ianuarie 2021, Serviciul Vamal s-a referit la punctul 1 lit. d) al ordinului Serviciului Vamal nr. 276-O din 24 octombrie 2002, conform căruia, la vămuirea mărfurilor provenite din tranzacțiile economice externe, organele vamale vor accepta spre perfectare declarațiile vamale cu condiția prezentării de către agenții economici a licenței în original.

Reclamanta a mai invocat că la momentul depunerii declarațiilor vamale, pentru mărfurile introduse în postul vamal Căușeni, reclamanta a prezentat documentele de însoțire necesare, precum și licența valabilă seria A MMII nr. 002526 din 14 august 2019, pentru genul de activitate „importul produselor din

tutun”, astfel că, organul vamal urma să finalizeze vămuirea mărfurilor în termenul stabilit de lege.

Cu alte cuvinte, organul vamal a fost obligat să realizeze validarea declarațiilor vamale de import depuse de societate în termen de până la 19 decembrie 2020, însă, acest termen a fost încălcat din motive imputabile organului vamal.

Din considerentul că, prin inacțiunile ilegale ale organului vamal, a fost încălcat dreptul societății la libertatea comerțului și a activității de întreprinzător, precum și dreptul de proprietate, SRL „Almavis” a depus prezenta acțiune solicitând constatarea netemeinicii refuzului vămuirii mărfurilor și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de vămuire a mărfurilor importate conform declarațiilor vamale nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114460 din 10 decembrie 2020 și nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020.

Prin hotărârea din 12 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ depusă de SRL „Almavis” a fost admisă parțial, fiind constatată netemeinicia răspunsului nr. 16755 din 28 decembrie 2020 a Biroului Vamal Centru. A fost obligat Biroul Vamal Centru de a emite acte administrative individuale cu privire la vămuirea mărfurilor importate de SRL „Almavis” conform declarațiilor vamale nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114460 din 10 decembrie 2020 și nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020, conform legii. În rest, pretențiile față de Serviciul Vamal au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

La data de 13 mai 2021, în cadrul termenului de atac instituit de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, Biroul Vamal Centru a depus apel împotriva hotărârii din 12 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, care la data de 30 iunie 2021 (vol.II,f.d.5), conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ a fost completat cu motivare, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, apelul depus de Biroul Vamal Centru a fost respins și a fost menținută hotărârea din 12 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La data de 31 ianuarie 2022, având în vedere modificările operate prin LP257 din 16 decembrie 2020, MO353-357/22.12.20 art.288; în vigoare din 1 iulie 2021], Serviciul Vamal a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 4 aprilie 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând suspendarea executării deciziei nominalizate, admiterea recursului, casarea actului judecătoresc contestat cu pronunțarea unei decizii noi, de respingere a acțiunii ca neîntemeiată sau cu remiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a fost invocat că, pe data de 9 decembrie 2020, 10 decembrie 2020 și 13 decembrie 2020, SRL „Almavis” a introdus la postul vamal intern „Căușeni” mărfuri – produse din tutun ale mărcii „Business Club”, în patru unități de transport, și anume: DAF xxxx, numărul de cutii de carton cu țigări 1115; MAN xxxx, numărul de cutii de carton cu țigări 1 310; RENAULT, xxxx, numărul de cutii de carton cu țigări 843 și RENAULT xxxx, numărul de cutii de carton cu țigări 1 638.

Astfel, recurentul a menționat că în privința declarației vamale nr. 2150I14423, la 5 decembrie 2020, a fost întocmit actul de control fizic nr. 260, conform căruia, în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1310 cutii de carton cu țigări, iar potrivit actelor de însoțire în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1 311 cutii de carton cu țigări, Totodată, s-a stabilit: lipsa cărorva declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit privind calitatea și conformitatea tutunului fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun.

În privința declarației vamale nr. 2150I14460, la 7 decembrie 2020, a fost întocmit actul de control fizic nr. 261, conform căruia: în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 925 cutii de carton cu țigări, iar potrivit actelor de însoțire în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1027 cutii de carton cu țigări. Drept consecință ca rezultat al contrapunerii celor constatate în urma efectuării controlului a rezultat 925 cutii de carton și 851 carton de carton reflectate în documentele de însoțire Packing List și CMR nr. 942605 din 1 decembrie 2020, fiind astfel stabilită o diferență în plus de 74 cutii de carton cu țigări.

Totodată, s-a stabilit: lipsa cărorva declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit, privind calitatea și conformitatea tutunului fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun.

În privința declarației vamale nr. 2150I14573 a fost întocmit actul de control fizic nr. 262, potrivit căruia: în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1638 cutii de carton cu țigări, fiind indicată eronat cantitatea de țigări în coraport cu modelul acestora fiind stabilită totodată corespunderea cantității cutiilor de carton cu țigarete. Totodată, s-a stabilit: lipsa cărorva declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit privind calitatea și conformitatea tutunului

fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun.

În privința declarației vamale nr. 2150I14454 a fost întocmit actul de control fizic nr. 263 potrivit căruia: în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1115 cutii de carton cu țigări. Drept consecință, ca rezultat al contrapunerii celor constatate în urma efectuării controlului a rezultat (1115 cutii de carton) și (1108 cutii de carton) reflectate în documentele de însoțire Packing List și CMR 1174790 din 1 decembrie 2020, fiind astfel stabilită o diferență în plus de 7 cutii de carton cu țigări. Totodată, s-a stabilit: lipsa cărorva declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit privind calitatea și conformitatea tutunului fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun.

Respectiv, ca rezultat al neconcordanțelor stabilite pentru fiecare declarație vamală în parte, în actele de inspecție aferente acestor declarații vamale s-a făcut mențiunea că potrivit art. 179 alin. (2) din Codul vamal este necesară prezentarea actelor suplimentare pentru excluderea neconcordanțelor descrise supra, însă atât instanța de fond cât și instanța de apel au omis a se expune asupra actelor de inspecție parte a prezentului dosar.

În concluzie, recurentul a fost relatat că odată ce în actele de inspecție au fost constatate iregularitățile caracteristice speței, rezultă că actele de inspecție urmează a fi considerate ca acte administrative ce stau la baza refuzării vămuirii mărfurilor și servesc drept obiect al prezentului raportului material litigios.

Cu toate acestea, atât instanța de fond cât și cea de apel au omis a se expune asupra actelor de inspecție respective, ceea ce constituie temei de casare a deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare.

La data de 3 mai 2022, întru asigurarea respectării principiului disponibilității în drepturi a intimetei SRL „Almavis” la proces și neprivarea acestuia de posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția procesuală în ordine de

recurs, i-a fost expediată copia recursului depus de către Serviciul Vamal pentru cunoștință.

Prin încheierea din 5 mai 2022 a Curții Supreme de Justiție, a fost admisă cererea depusă de Serviciul Vamal cu privire la suspendarea executării deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău. A fost suspendată executarea deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ enunțată până la adoptarea unei hotărâri irevocabile.

La 12 mai 2022, SRL „Almavis” a depus cerere cu privire la accelerarea procedurii de examinare a admisibilității recursului, prin care a solicitat examinarea cât mai urgentă a admisibilității cererii de recurs depusă de Serviciul Vamal împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar prin încheierea din 16 mai 2022 a Curții Supreme de Justiție, cererea depusă de către SRL „Almavis” cu privire la accelerarea procedurii de examinare a admisibilității recursului a fost respinsă.

Prin referința din 2 iunie 2022, SRL „Almavis” a solicitat respingerea recursului depus de Serviciul Vamal cu menținerea deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

La etapa examinării admisibilității cererii de recurs, prin prisma art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a verificat dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de o persoană împuternicită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost depusă în termen.

La caz, obiectul prezentului recurs se referă la decizia din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care apelul depus de Biroul Vamal Centru a fost respins și a fost menținută hotărârea din 12 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, emisă ca instanță de apel, care intră în categoria de acte specificate în art. 244 alin. (1) din Codul administrativ. Totodată, cererea de recurs nu este depusă în mod repetat, fiind depusă de către o persoană cu împuterniciri.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, completul de admisibilitate reține prevederile art. 245 din Codul administrativ, potrivit cărora recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că decizia instanței de apel a fost adoptată la data de 25 ianuarie 2022 și recepționată de către recurent la data de 30 martie 2022.

Astfel, recursul depus la data de 31 ianuarie 2022, cât și motivarea acestuia prezentată la data de 4 aprilie 2022 sunt în termen.

La data de 22 iunie 2022, examinând admisibilitatea recursului depus de Serviciul Vamal împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, completul de admisibilitate specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios

administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a dispus prin încheiere examinarea în fond a acestuia, în complet de cinci judecători.

La data de 28 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, SRL „Almavis” a depus cerere cu privire la accelerarea procedurii de judecare a cauzei în ordine de recurs, solicitând stabilirea unui termen mai restrâns de examinare a recursului depus de Serviciul Vamal împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, pentru a preveni consecințele negative de deteriorare în timp a produselor de tutun importate de către societate care se află acum pe teritoriul postului vamal Căușeni, iar prin încheierea din 29 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție, cererea depusă de către SRL „Almavis” cu privire la accelerarea procedurii de examinare a recursului a fost respinsă.

Totodată, ținând cont de complexitatea cauzei și de problemele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a considerat prin prisma art. 247 din Codul administrativ că în speță există circumstanțe ce ar dicta necesitatea audierii participanților la proces, motiv pentru care examinarea recursului a fost fixată în ședință publică pentru data de 8 decembrie 2022, ora 10.00, care însă a fost amânată la cererea reprezentantului recurentului Serviciul Vamal pentru data de 12 decembrie 2022, ora 14.00.

În cadrul ședinței instanței de recurs cu participarea părților din 12 decembrie 2022, reprezentantul recurentului Serviciul Vamal – Vadim Guțanu a susținut recursul înaintat și a solicitat admiterea acestuia în sensul declarat, reiterând motivele de drept și de fapt indicate în motivarea recursului anexat la dosar.

Reprezentanții intimatei SRL „Almavis” – Evghenii Urschii și Iulia Troianovscaia în cadrul ședinței instanței de recurs au solicitat respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, pe care le consideră legale și întemeiate, indicând că motivele expuse în recurs sunt declarative și fără suport juridic.

După ce părțile s-au expus în ședința de judecată asupra problemelor invocate în cererea de recurs, examinarea recursului a fost fixată pentru data de 18 ianuarie 2023.

Audiind explicațiile participanților la proces, studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs și în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În interpretarea art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, rezultă că pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Iar potrivit art. 194 alin. (1) și (2) din același cod, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept. În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

După cum denotă actele cauzei, la 14 august 2019, Agenția Servicii Publice a eliberat SRL „Almavis” licența seria A MMII nr. 002526, pentru genul de activitate „importul produselor din tutun”, cu termen de valabilitate până la 14 februarie 2021 (vol.I, f.d. 110 – 111).

La fel, s-a constatat că SRL „Almavis” prin intermediul brokerului vamal SRL „Dectrans-Broker” a depus la postul vamal intern (PVI) Căușeni la 9 decembrie 2020, 10 decembrie 2020 și 13 decembrie 2020, declarațiile vamale nr. 2150I14423, 2150I14454, 2150I14460 și 2150I14573, de import a țigaretelor care conțin tutun cu filtru (vol.I, f.d. 101, 107, 120, 124).

Tot actele cauzei atestă că în privința declarației vamale nr. 2150I14423, postul vamal Tudora 2050, la 5 decembrie 2020, a întocmit actul de control fizic nr. 260, conform căruia, în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1310 cutii de carton cu țigări, iar potrivit actelor de însoțire în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1 311 cutii de carton cu țigări, totodată, s-a stabilit lipsa cărorva declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit privind calitatea și conformitatea tutunului fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun (vol.I, f.d. 128 - 129).

În privința declarației vamale nr. 2150I14460, postul vamal Tudora 2050, la 7 decembrie 2020, a întocmit actul de control fizic nr. 261, conform căruia: în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 925 cutii de carton cu țigări, iar potrivit actelor de însoțire în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1027 cutii de carton cu țigări. Drept consecință ca rezultat al contrapunerii celor constatate în urma efectuării controlului a rezultat 925 cutii de carton și 851 carton de carton reflectate în documentele de însoțire Packing List și CMR nr. 942605 din 1 decembrie 2020, fiind astfel stabilită o diferență în plus de 74 cutii de carton cu țigări. Totodată, s-a stabilit lipsa cărorva

declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit, privind calitatea și conformitatea tutunului fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun. La 9 decembrie 2020, s-a efectuat controlul fizic prealabil repetat pentru partida de marfă indicată, fiind stabilit în total 843 cutii de carton cu țigări aflate în compartimentul marfar, iar conform actelor de însoțire 851 cutii de carton cu țigări (vol.I, f.d. 155 - 156).

În privința declarației vamale nr. 2150I14573 a fost întocmit actul de control fizic nr. 262, potrivit căruia: în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1638 cutii de carton cu țigări, fiind indicată eronat cantitatea de țigări în coraport cu modelul acestora fiind stabilită totodată corespunderea cantității cutiilor de carton cu țigarete. Totodată, s-a stabilit lipsa cărorva declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit privind calitatea și conformitatea tutunului fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun (vol.I, f.d. 143 - 144).

În privința declarației vamale nr. 2150I14454 a fost întocmit actul de control fizic nr. 263 care constată că: în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1115 cutii de carton cu țigări. Drept consecință, ca rezultat al contrapunerii celor constatate în urma efectuării controlului a rezultat (1115 cutii de carton) și (1108 cutii de carton) reflectate în documentele de însoțire Packing List și CMR 1174790 din 1 decembrie 2020, fiind astfel stabilită o diferență în plus de 7 cutii de carton cu țigări. Totodată, s-a stabilit lipsa cărorva declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit privind calitatea și conformitatea tutunului fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind

controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun (vol.I, f.d. 105 - 106).

Între timp, din înscrisurile cauzei urmează că, prin decizia Agenției Servicii Publice, Departamentul înregistrare și licențiere a unităților de drept nr. 18 din 21 decembrie 2020, s-a decis retragerea licenței seria A MMII nr. 002526 din 14 august 2019, eliberată SRL „Almavis” pentru genul de activitate „importul produselor din tutun” și, în conformitate cu procedura stabilită de Legea nr. 235 din 20 iulie 2006, decizia a fost remisă instanței de judecată pentru adoptarea hotărârii definitive privind retragerea licenței (vol.I, f.d. 92 - 93).

La 23 decembrie 2020, declarantului SRL „Dectrans-Broker” care acționa în interesele reclamantei SRL „Almavis” i-a fost adusă la cunoștință o notă, referitoare la faptul că, prin decizia Agenției Servicii Publice, Departamentul înregistrare și licențiere a unităților de drept nr. 18 din 21 decembrie 2020, s-a decis retragerea licenței seria A MMII nr. 002526 din 14 august 2019, eliberată SRL „Almavis”, pentru genul de activitate „importul produselor din tutun”. Totodată, s-a indicat că, declarația vamală nu poate fi validată, din lipsa actelor permissive și urmează a fi anulată (vol.I, f.d. 8).

Prin notificarea Biroului Vamal Centru nr. 16755 din 28 decembrie 2020, declarantului SRL „Almavis” i s-a adus la cunoștință că, mărfurile declarate la postul vamal intern Căușeni 1, conform declarațiilor vamale 2015I14423 din 9 decembrie 2020, 2150I14454 din 10 decembrie 2020, 2150I14460 din 10 decembrie 2020 și 2150I14573 din 13 decembrie 2020, urmează a fi plasate sub o altă destinație vamală (vol.I, f.d. 9).

Prin decizia adoptată în procedura prealabilă nr. 28/112-661 din 20 ianuarie 2021, cererile înaintate la 17 și 24 decembrie 2020 și la 6 ianuarie 2021, cu privire la validarea declarațiilor de import 2015I14423 din 9 decembrie 2020, 2150I14454 din 10 decembrie 2020, 2150I14460 din 10 decembrie 2020 și 2150I14573 din 13 decembrie 2020, au fost respinse (vol. I, f.d. 6 – 7), motiv pentru care a fost depusă prezenta acțiune în obligare. Or, după cum a fost invocat în acțiune, prin inacțiunile ilegale ale organului vamal, a fost încălcat dreptul societății la libertatea comerțului și a activității de întreprinzător, precum și dreptul de proprietate.

Înaintând prezenta acțiune în obligare, SRL „Almavis” a solicitat constatarea netemeinicii refuzului vămuirii mărfurilor și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de vămuire a mărfurilor importate conform declarațiilor vamale nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114460 din 10 decembrie 2020 și nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță având ca obiect constatarea netemeinicii refuzului și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, pe care a admis-o parțial.

La rândul său, soluția fondului a fost menținută de Curtea de Apel Chișinău, care în susținerea motivării sale a constatat că declarantul SRL „Almavis” a depus declarația vamală nr. 2015I14423 în data de 9 decembrie 2020, declarația vamală nr. 2150I14454 în data de 10 decembrie 2020, declarația vamală nr. 2150I14460 în data de 10 decembrie 2020 și declarația vamală nr. 2150I14573 în data de 13 decembrie 2020.

Astfel, ținând cont de prevederile imperative ale art. 199 din Codul vamal, se desprinde că de către autoritatea publică pârâtă, situația juridică ce ține de actul administrativ asupra declarației vamală nr. 2015I14423 urma a fi verificată și soluționată până la 14 decembrie 2020, asupra declarației vamală nr. 2150I14454 până la 15 decembrie 2020, asupra declarației vamală nr. 2150I14460 până la 15 decembrie 2020, iar asupra declarației vamală nr. 2150I14573 până la 18 decembrie 2020.

Cu toate acestea, înscrisurile cauzei atestă că, declarațiile vamale indicate supra, nu au fost verificate de organul vamal în termenii stabiliți, procedura de verificare fiind prelungită fără careva temeiuri legale și fără respectarea cadrului legal aplicabil în asemenea situații.

În această ordine de idei, Curtea de Apel Chișinău a constatat că organul vamal a invocat precum că, declarantul nu a prezentat toate actele necesare pentru vămuirea mărfurilor în baza declarațiilor vamale nr. 2015I14423 din 9 decembrie 2020, 2150I14454 din 10 decembrie 2020, 2150I14460 din 10 decembrie 2020 și 2150I14573 din 13 decembrie 2020, însă aceste argumente poartă un caracter declarativ și neîntemeiat, or, la dosarul cauzei nu se conțin careva acte / solicitări înaintate de către organul vamal în adresa declarantului, referitor la prezentarea unor acte / informații suplimentare.

Aceste circumstanțe denotă că, postul vamal intern Căușeni a încălcat dispozițiile art. 199 din Codul Vamal, în sensul că neîntemeiat nu a examinat declarațiile vamale în interiorul termenului imperativ stabilit de legiuitor.

Referitor la argumentul Biroului Vamal Centru care a susținut că, refuzul de vămuire a mărfurilor a fost generat de faptul că prin decizia Agenției Servicii Publice din 21 decembrie 2020, s-a decis retragerea licenței seria A MMII nr. 002526 din 14 august 2019, eliberată SRL „Almavis” pentru genul de activitate „importul produselor din tutun”, instanța de apel l-a respins ca neîntemeiat, deoarece decizia de retragere a licenței a fost emisă de Agenția Servicii Publice la 21 decembrie 2020, și nu avea un caracter definitiv și executoriu de la emitere.

Cu referire la acest aspect, instanța de apel a evidențiat că, până la importurile din 9, 10 și 13 decembrie 2020, SRL „Almavis” a mai importat produse din tutun similare, iar la vămuirea necondiționată a acestora, organul vamal nu a invocat încălcarea exigențelor impuse de art. 9 alin. (3), art. 15, art. 16, art. 19 alin. (3) și art. 20 alin. (1) din Legea privind controlului tutunului.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia că soluția dată de către instanța de apel este pripită și rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele. Mai mult, concluziile instanței de apel sunt

bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

Reieșind din limitele judecării apelului, care presupune că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, precum și circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces, instanța de recurs reține că, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

În acest context, Colegiul reține că întru soluționarea corectă a litigiului dedus judecării, instanțele de judecată nu pot fi constrânse, la examinarea litigiului dedus judecării doar prin prisma normelor invocate de către reclamant, ci sunt libere să le analizeze și în raport cu prevederile relevante pentru soluționarea justă a litigiului dedus judecării, importante fiind argumentele aduse în acest sens.

Cu referire la cele expuse, Colegiul reține pentru început că Codul administrativ consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

În acest sens, legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum appellatum*, adică instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul de contencios administrativ și *tantum devolutum quantum iudicatum*, unde instanța de apel, efectuează o nouă examinare în fond, dar și exercită controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărât prima instanță și din acest motiv instanța de apel, nu poate fi pusă în situația de a soluționa cereri care nu au fost formulate în fața primei instanțe, adică cereri absolut noi prin care să se invoce pretenții noi.

Reieșind din principiile dreptului contenciosului administrativ, Colegiul notează că, acțiunea este ansamblul mijloacelor procesuale consacrate și garantate, pentru apărarea prin intermediul instanței de judecată în ordinea stabilită de lege a dreptului subiectiv prezumat încălcat sau prezumat contestat. Acțiunea constă din trei elemente interdependente: obiectul, temeiul și părțile acțiunii.

La rândul său, obiectul acțiunii de contencios administrativ îl formează pretențiile reclamantului față de pârât, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

Prin urmare, instanței de judecată îi revine o deosebită atenție de a determina raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii și temeiului acesteia.

Implicit circumstanțelor cauzei, instanța de recurs atestă că reclamanta SRL „Almavis”, înaintând prezenta acțiune în obligare, a solicitat instanței de judecată constatarea netemeinicii refuzului vămuirii mărfurilor și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de vămuire a mărfurilor importate conform declarațiilor vamale nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114460 din 10 decembrie 2020 și nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020.

La capitolul dat, este remarcabil că din analiza materialelor cauzei și, în special a cererii de chemare în judecată și a referinței depuse pe marginea acțiunii în contencios administrativ rezultă că refuzul organului vamal de a încheia procedura de vămuire a mărfurilor importate în baza declarațiilor de import nr. 2015I14423 din 9 decembrie 2020, 2150I14454 din 10 decembrie 2020, 2150I14460 din 10 decembrie 2020 și 2150I14573 din 13 decembrie 2020, s-a axat inițial pe faptul neprezentării certificatului de calitate și de conformitate; a lipsei textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun; al nerespectării cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea soecificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele de tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; al nerespectării cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun.

Totodată, pe parcursul procedurii administrative cât și a procedurii de contencios administrativ, temeiurile de refuz invocate de organul vamal, au fost completate, după cum urmează: prin decizia Agenției Servicii Publice nr. 18 din 21 decembrie 2020, licența prezentată la vămuirea mărfurilor conform declarațiilor vamale de import sus-enunțate, a fost retrasă.

Colegiul reține că nici instanța de fond, nici Curtea de Apel Chișinău nu au stabilit cert care au fost temeiurile de refuz pentru vămuirea mărfurilor importate conform declarațiilor vamale nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114460 din 10 decembrie 2020 și nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020, instanțele de judecată limitându-se doar la analiza legalității temeiului de refuz invocat de organul vamal la finalizarea procedurii de vămuire a mărfurilor întemeiat pe lipsa licenței.

Or, pe de o parte, în cadrul procedurii administrative:

- în privința declarației vamale nr. 2150I14423, postul vamal Tudora 2050, la 5 decembrie 2020, a întocmit actul de control fizic nr. 260, conform căruia, în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1310 cutii de carton cu țigări, iar potrivit actelor de însoțire în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1 311 cutii de carton cu țigări, totodată, s-a stabilit lipsa cărorva declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit privind calitatea și conformitatea tutunului fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice

ambalaj exterior al produselor din tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun (vol.I, f.d. 128 - 129);

- în privința declarației vamale nr. 2150I14460, postul vamal Tudora 2050, la 7 decembrie 2020, a întocmit actul de control fizic nr. 261, conform căruia: în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 925 cutii de carton cu țigări, iar potrivit actelor de însoțire în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1027 cutii de carton cu țigări. Drept consecință ca rezultat al contrapunerii celor constatate în urma efectuării controlului a rezultat 925 cutii de carton și 851 carton de carton reflectate în documentele de însoțire Packing List și CMR nr. 942605 din 1 decembrie 2020, fiind astfel stabilită o diferență în plus de 74 cutii de carton cu țigări. Totodată, s-a stabilit lipsa cărorva declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit, privind calitatea și conformitatea tutunului fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun. La 9 decembrie 2020, s-a efectuat controlul fizic prealabil repetat pentru partida de marfă indicată, fiind stabilit în total 843 cutii de carton cu țigări aflate în compartimentul marfar, iar conform actelor de însoțire 851 cutii de carton cu țigări (vol.I, f.d. 155 - 156);
- în privința declarației vamale nr. 2150I14573 a fost întocmit actul de control fizic nr. 262, potrivit căruia: în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1638 cutii de carton cu țigări, fiind indicată eronat cantitatea de țigări în coraport cu modelul acestora fiind stabilită totodată corespunderea cantității cutiilor de carton cu țigărete. Totodată, s-a stabilit lipsa cărorva declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit privind calitatea și conformitatea tutunului fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din

tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun (vol.I, f.d. 143 - 144);

- în privința declarației vamale nr. 2150114454 a fost întocmit actul de control fizic nr. 263 care constată că: în compartimentul marfar al unității de transport se afla un număr total de 1115 cutii de carton cu țigări. Drept consecință, ca rezultat al contrapunerii celor constatate în urma efectuării controlului a rezultat (1115 cutii de carton) și (1108 cutii de carton) reflectate în documentele de însoțire Packing List și CMR 1174790 din 1 decembrie 2020, fiind astfel stabilită o diferență în plus de 7 cutii de carton cu țigări. Totodată, s-a stabilit lipsa cărorva declarații sau certificate de conformitate eliberate în baza rapoartelor de încercări ale laboratoarelor acreditate în modul stabilit privind calitatea și conformitatea tutunului fermentat și ale produselor din tutun, împrejurări ce urmau a fi realizate prin prisma prevederilor art. 9 alin. (3) al Legii privind controlul tutunului; lipsa textelor de avertisment de sănătate aplicate pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun; nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 19 alin. (3) din Legea privind controlul tutunului și anume interzicerea specificării cantității de substanțe nocive pe sau în interiorul pachetelor unitare sau nemijlocit pe produsele din tutun, inclusiv ca parte a mărcii comerciale; nerespectarea cerințelor art. 32 alin. (2) din Legea privind controlul tutunului, care indică expres că în licența de import și de comercializare angro a produselor din tutun se indică tipul concret al produsului; nerespectarea cerințelor privind marcarea pachetelor cu produse din tutun (vol.I, f.d. 105 - 106),

iar de pe altă parte, la 23 decembrie 2020, declarantului SRL „Dectrans-Broker” care acționa în interesele reclamantei SRL „Almavis” i-a fost adusă la cunoștință o notă, referitoare la faptul că, prin decizia Agenției Servicii Publice, Departamentul înregistrare și licențiere a unităților de drept nr. 18 din 21 decembrie 2020, s-a decis retragerea licenței seria A MMII nr. 002526 din 14 august 2019, eliberată SRL „Almavis”, pentru genul de activitate „importul produselor din tutun”. Totodată, s-a indicat că, declarația vamală nu poate fi validată, din lipsa actelor permissive și urmează a fi anulată (vol.I, f.d. 8). Aceleași circumstanțe au fost invocate de către organul vamal în răspunsul nr. 16755 din 28 decembrie 2020 și răspunsul nr. 28/11-661 din 20 ianuarie 2021.

Colegiul reține că în referința pe marginea acțiunii în obligare din 3 mai 2021 (vol.I,f.d.83), organul vamal a invocat faptul că potrivit înscrisurilor **din actele de inspecție pentru fiecare declarație vamală în parte întocmite în cadrul procedurii administrative**, a fost constatat că validarea declarațiilor vamale sus-indicate au fost suspendate conform scrisorii Serviciului de Informație și Securitate nr. 5/2140 din 4 decembrie 2020.

În conformitate cu art. 42 din Codul administrativ, probele se administrează nemijlocit de către instanța de judecată competentă care soluționează litigiul, dacă legea nu prevede altfel.

Prevederi similare se regăsesc prin prisma art. 195 din Codul administrativ și în art. 25 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Colegiul reține că contrar prevederilor menționate și în pofida rolului diriguitor al instanței de judecată, atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au dispus întru respectarea principiului nemijlocirii, prezentarea **actelor de inspecție pentru fiecare declarație vamală în parte întocmite în cadrul procedurii administrative**, care urmau a constitui obiect de examinare în instanțele judecătorești.

Or, lipsa actelor de inspecție pentru fiecare declarație vamală în parte întocmite în cadrul procedurii administrative și prin care organul vamal a constatat careva iregularități, obiecții sau minime atenționări caracteristice speței, echivalează cu lipsa obiectului acțiunii.

Colegiul reține că nefiind anexate la materialele dosarului și nefiind examinate în ședința de judecată actele de inspecție pentru fiecare declarație vamală în parte, nu este clar în ce mod și în ce temei instanța de apel a constatat netemeinicia refuzului organului vamal, de vămuire a mărfurilor importate conform declarațiilor vamale nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114460 din 10 decembrie 2020 și nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020.

Or, la soluționarea prezentului litigiu, instanța de contencios administrativ urma să supună controlului de legalitate acțiunile/inacțiunile organului vamal, strict prin prisma analizei legalității temeiurilor de refuz invocate în răspunsurile contestate în coroborare cu actele de inspecție pentru fiecare declarație vamală în parte întocmite în cadrul procedurii administrative,

Aceste circumstanțe denotă că instanțele de judecată la examinarea litigiului dedus judecătii nu au stabilit dacă la momentul introducerii mărfurilor la postul vamal intern „Căușeni”, societatea reclamantă a respectat sau nu cerințele stabilite de legislația vamală a Republicii Moldova în vigoare referitor la vămuirea mărfurilor importate.

În consecință, se constată că la examinarea cauzei, au fost încălcate prevederile art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care expres prevede că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Acest aspect indică la examinarea superficială de către instanța de apel a cauzei cu care a fost investită.

Un aspect important prezintă și faptul că instanța de apel examinând litigiul dedus judecătii nu a elucidat și nu s-a expus în privința scrisorii Serviciului de

Informație și Securitate din 4 decembrie 2020, prin care s-a solicitat suspendarea procedurilor de vamuire a declarațiilor vamale nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114460 din 10 decembrie 2020 și nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020 (vol.II,f.d.8), or, nu este clar dacă scrisoarea Serviciului de Informație și Securitate a fost sau nu obligatorie întru executare pentru organul vamal și dacă autoritatea publică a emis sau nu vre-o decizie de suspendare a procedurilor de vămuire în acest sens.

La fel, nu este clar nici faptul dacă autoritatea vamală a finalizat în termen prescris vămuirea mărfurilor importate de reclamantă și dacă „încălcările depistate” în actele de inspecție pentru fiecare declarație vamală în parte pot sau nu duce la suspendarea procedurii de vămuire.

Colegiul indică că la rejudecarea cauzei aceste aspecte urmează a fi determinate cert, or, de aceste circumstanțe depinde soluția litigiului dedus judecătii,

Colegiul reține că instanța de apel, judecând apelul Biroului Vamal Centru a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, inclusiv nu s-a expus în nici un fel nici asupra temeiurilor și a motivelor de retragere a licenței SRL „Almavis”, or nu este clar, licența societății reclamante a fost retrasă pentru iregularitățile, obiecțiile sau minimele atenționări care au fost stabilite ca temei de refuz de vămuire a mărfurilor importate conform declarațiilor vamale nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114460 din 10 decembrie 2020 și nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020 sau pentru alte acțiuni, în situația în care în instanța de recurs, reprezentanții reclamantei-intimate au susținut că anterior au efectuat 40 de importuri în baza aceleiași proceduri de vămuire, care fuseseră perfectate de către organul vamal fără a formula pretenții de ilegalitate.

Aici, Colegiul reține că instanțele de judecată nu au dat un răspuns exhaustiv la un argument important invocat de societatea reclamantă, potrivit căruia ea respectase întocmai aceeași procedură de vămuire a mărfurilor importate – circa 40 de importuri (80 000 cutii), iar organele vamale nu depistaseră nicio neregulă în acest sens, până la depunerea declarațiilor vamale nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114460 din 10 decembrie 2020 și nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020, motiv pentru care societatea reclamantă avea deplina certitudine și ferma convingere că activa în condiții de legalitate. Or, însuși organul vamal în urma efectuării controlului documentar în privința actelor de însoțire a mărfii, a constatat legalitatea procedurii de vămuire și a acordat, de fiecare dată, liberul de vamă.

Ca urmare, examinarea litigiului enunțat sub aspectul încălcării dreptului societății la libertatea comerțului și a activității de întreprinzător, precum și a dreptului de proprietate în coroborare cu argumentele invocate în acest sens, **presupune obligativitatea pozitivă a instanțelor de judecată** de a se pronunța cu privire la aceste aspecte, adică la caz în virtutea respectării principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil, instanțele de judecată ierarhic inferioare urmau să examineze litigiul dedus judecătii și toate aspectele invocate în legătură cu acesta, inclusiv să verifice legalitatea de fond și aplicarea în timp a noii abordări a organului vamal cu privire la procedura de vămuire a mărfurilor importate în coroborare cu respectarea de către societatea reclamantă a cerințelor stabilite de legislația vamală a Republicii Moldova referitor la vămuirea mărfurilor importate, obligațiile vamale și sancțiunile corespunzătoare.

Așa fiind, omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

Totodată, Colegiul reține că la data de 7 februarie 2022, Direcția urmărire penală a Serviciului Vamal a pornit cauza penală nr. 2022869020 conform elementelor componente de infracțiune prevăzută de art. 27, art. 248¹ alin. (4) lit. a), c) din Codul penal, pe faptul acțiunilor ilegale admise de SRL „Almavis”, manifestate prin tentativa de introducere în Republica Moldova a produselor din tutun conform declarațiilor vamale nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114460 din 10 decembrie 2020 și nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020.

Iar în cadrul cauzei penale, mărfurile vizate în declarațiile vamale nr. 2150114423 din 9 decembrie 2020, nr. 2150114454 din 10 decembrie 2020, nr. 2150114460 din 10 decembrie 2020 și nr. 2150114573 din 13 decembrie 2020 au fost recunoscute în calitate de corpuri delictive, iar în baza demersului Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, la data de 23 februarie 2022 Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana a dispus aplicarea sechestrului asupra acestora.

Respectiv, pornind de la obiectul litigiului dedus judecării, reexaminând cauza, Curtea de Apel Chișinău urmează să supună examinării și chestiunea cu privire la necesitatea atragerii Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, în calitate de terț în prezenta cauză.

Or, conform art. 205 alin. (1) din Codul administrativ, la examinarea acțiunii în contencios administrativ, instanța de judecată poate atrage în proces, din oficiu sau la cerere, persoane ale căror drepturi sunt afectate de litigiul în cauză.

Colegiul reține, prin prisma caracterului devolutiv al apelului și respectând principiile dreptului administrativ și ale unui proces echitabil, Curții de Apel Chișinău îi revenea o deosebită obligație de a exercita controlul judiciar complet, în fapt și în drept, manifestat prin verificarea corectitudinii soluției pronunțate de prima instanță, precum și să efectueze o nouă judecare în fond a cauzei.

În acest sens, instanța de apel trebuia *ab initio* să determine obiectele materiale ale acțiunii, temeiurile apariției litigiului, să stabilească obiectul probațiunii, precum și cercul de persoane, subiecți ai raportului juridico-public litigios.

Date fiind cele relatate se constată că instanța de apel și-a întemeiat concluziile pe o apreciere greșită a probelor din dosar, încălcând în așa mod dreptul părților la un proces echitabil.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994).

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitate să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Astfel, din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Serviciul Vamal, a casa integral decizia instanței de apel și a restitui cauza la rejudecare instanței de apel, în alt complet de judecată, or, la etapa actuală, eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decide:

Se admite recursul depus de Serviciul Vamal.

Se casează integral decizia din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la acțiunea în obligare depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Almavis” împotriva Serviciului Vamal și a Biroului Vamal Centru privind constatarea netemeinicii refuzului și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Aliona Miron